

NWK Uttalelse i forbindelse med avlsanbefalinger

Det har frem til nå ikke vært noen avlsanbefalinger eller avlsprogram knyttet til whippet i Norge, utover NKK sitt overordnede regelverk for avl og oppdrett.

Norsk Whippetklubb, har de siste årene brukt mye tid på å samle informasjon om avl-, oppdrett- og helse for Whippet i Norge, Norden og internasjonalt. Vi har vært i kontakt med fagpersoner og med utenlandske raseklubber. Det har vært avgjørende for oss å ha mest mulig faktabasert og vitenskapelig forankret kunnskap før det tas beslutninger i dette arbeidet. Som offisiell raseklubb under NKK må vi sørge for at alt materiale vi forholder oss til er vitenskapelig forankret og/ eller at det bygger på konkrete fakta som lar seg etterprøve så langt det er mulig. Selv om vi ser på og samler inn informasjon fra Norden og Internasjonalt er det for vår populasjon vi skal lage avlsanbefalinger og må dermed se på resultater fra vår egen populasjon.

Avlsanbefalinger vi setter må balanseres mellom å redusere arvelige sykdommer og samtidig bevare genetisk variasjon i rasen. For streng utvelgelse kan føre til redusert mangfold og økt innavl. I kontakt med NKK er vi blitt bedt om å fokusere på hva som er rasens reelle utfordringer (om det er noen), altså hva hundene faktisk blir syke av, og som har negativ effekt på deres velferd. I enkelte raser vil det å bevare genetisk mangfold kunne være viktigere enn å forbedre egenskaper.

Avlsanbefalinger kan til enhver tid endres. NWK vil følge med på rasens helsesituasjon gjennom statistikker, helseundersøkelser m.m og med riktig grunnlag komme med nye anbefalinger.

NWK har hatt med i utarbeidelse av avlsanbefalinger NKKs avlstrategi som sier at vi ikke skal utelukke mer enn 50 % av rasen; avlsdyrene skal velges fra den beste halvparten av rasepopulasjonen. Våre utregninger viser at antall unike hunder brukt i avl i forhold til registreringstall utgjør 17,6%. Dette er et tall vi må passe på at ikke blir lavere.

NWK velger nå å sette avlsanbefalinger for whippet basert på kunnskap fra NKK seminaret for klubber og avlsråd 2024, NKK avlsrådkurs 2026, kommunikasjon med NKK, kommunikasjon med veterinærer samt alle undersøkelsene klubben har gjort vedrørende helse de siste 4 årene. Det er også lagt vekt på tilbakemeldingene vi har fått fra norske oppdrettere. Vi har snakket med mange fagpersoner på sitt område, men det er vi som klubb som har raseansvaret og ser på helhetsbilde og må ta valg basert på det. Basert på dette har NWK derfor i første omgang valgt å sette anbefalinger knyttet til populasjon, matadoravl, alder på hunder, øyne og generell helse. Det er ikke gjort funn som tyder på at whippet har store spesifikke helseutfordringer.

I våre undersøkelser har vi sett forskningsresultater som viser at rasehunder generelt har en høyere genetisk innavlsgrad enn de fleste klarer å finne på hundene sine gjennom stamtavler. For whippet sin del har det kommet forskningsresultater etter år 2000 som har vist at whippet har en gjennomsnittlig genetisk innavlsgrad på rundt 30% (Dreger 2016)

For å sikre og ivareta den genetiske variasjonen i rasen har NWK derfor satt en anbefaling at en hund ikke bør ha flere avkom i løpet av sitt liv enn tilsvarende 3,5 % av antall registrerte hunder i en femårsperiode.

NWK har valgt å anbefale øyelysning for avlsdyr. Det er per nå på whippet veldig lite tallmateriale samt at det er observert enkelte tilfeller av glaukom (grønn stær), katarakt (grå stær), vitreusdegenerasjon, hornhinnebetennelse og øyehår som vokser feil vei. Vi vet at det finnes enkelte tilfeller av PRA (progressiv retinal atrofi), som er særlig bekymringsfull, ettersom PRA fører til blindhet og arves recessivt.

NWK har i 2024 og 2025 brukt mye tid på å lære om LTV. Vi har sett på forskningsrapporter, snakket med fagpersoner, deltatt på webinar, vært i dialog med raseklubber og innhentet opplysninger fra klubbens oppdrettere. Vi har også hatt tett kontakt med NKK og Jon Andre Berg. Per i dag er det ikke internasjonal enighet om et klassifiseringssystem. Man vet heller ikke hvilken klinisk betydning de ulike typene har å si for hundene. Det foreligger per i dag ikke forskningsbasert materiale om LTV og whippet.

For at screeningprogrammer skal være effektive, må visse kriterier være oppfylt: sykdommen må ha betydelig effekt på funksjon, ha relativt høy arvelighet, og testen må være pålitelig og tolkningsbar. Basert på dette setter NWK ingen avlsanbefalinger for LTV **per dags dato**. NWK vil følge tett med på LTV videre. NWK er positive til at oppdrettere og whippeteiere vil røntge sine hunder da det kan bidra til mer forskningsmateriale og statistikker.

Vi presiserer at hunder med symptomer på rygg smerter/smerter i bevegelsesapparatet **ikke** skal gå i avl. Unntaket er hannhunder der ubehaget skyldes skade/traume. Det vil i samarbeid med Jon Andre Berg komme informasjon på NWK sin nettside om hva LTV er og hvordan det kan undersøkes videre.

NWK setter en anbefaling om alder på avlshunder. Hunder under 24 måneder er fortsatt i utvikling fysisk og mentalt. Det må gis anledning til å evaluere avkom etter unge hannhunder før de går videre i avl som voksne.

NWK ser via helseundersøkelsen at det er 20 % av hannhundene i besvarelsen som er kryptorchide. NWK tolker dette som et høyt tall og noe vi må se nærmere på. Utfordringen er at arvegangen ikke er kjent. NWK vil fremover se på muligheten av å innhente informasjon direkte fra oppdrettere for å kartlegge forekomsten av kryptorchidisme på rasen. Samt vil vi se på ulike fagpersoner vi kan kontakte for å få mer kunnskap om kryptorchidisme og eventuelt arvegang.

Norsk Whippetklubbs arbeid videre.

NWK vil kontinuerlig overvåke helsesituasjonen til whippet i Norge, i første omgang ved bruk av jevnlig helseundersøkelser og informasjon fra DogWeb. Vi har som mål å opprettholde kontakten med raseklubber i utlandet og utveksle informasjon om våre populasjoner.

Det kommende avlsprogrammet vil være klubbens hovedfokus framover. Vi håper at det grundige forarbeidet vi har gjort vil komme til nytte i arbeidet videre. I det framtidige arbeidet med avlsprogrammet vil klubben se på en rutine for oppfølging av helse relatert statistikk samt å dele det på klubbens nettside.

Vi vil også fortsette å jobbe med forbedringer på klubbens nettside med mål om mer helse relatert informasjon til våre oppdrettere og medlemmer. Denne jobben er allerede i gang, men vi har mye igjen. Vi vil også se på muligheter for ulike webinarer.

NWK vil jobbe mer med å se nærmere på kryptorchidisme. Vi vil se på ulike muligheter av å innhente informasjon direkte fra oppdrettere for å kartlegge forekomsten på rasen. Samt vil vi se på ulike fagpersoner vi kan kontakte for å få mer kunnskap om kryptorchidisme og eventuelt arvegang.

NWK ønsker også å se på om det er noe vi som klubb kan gjøre for å bidra til at flere unike hunder brukes i avl fremover.

NWK skal foreta en helseundersøkelse hvert 5 år. Førrige helseundersøkelse er fra 2022, det vil dermed bli ny undersøkelse i 2027 og NWK vil jobbe en del med forarbeidelse til dette i 2026.

NWK ønsker å undersøke mer helse relatert informasjon som vi ikke har hatt tid til i denne omgang blant annet Agria Breeders Profile, Whippet population analyses, Kjæledyrrapporten og Pyramidion.

NWK har et sterkt ønske om å arrangere et oppdretterseminar i løpet av de neste årene. Dette er noe tidkrevende arbeid, men noe vi ønsker å få til.

Norsk whippetklubb presiserer allerede gjeldende regelverk:

Avl og oppdrett skal til enhver tid foregå i henhold til Norsk Kennel Klubs (NKK) etiske grunnregler for avl og oppdrett, i overensstemmelse med FCI's internasjonale regelverk og Mattilsynets regelverk og avlsforskrifter.

Avlsdyr skal være registrert i NKKs register eller i registre godkjent av NKK.

Oppdrettere i NWK forplikter seg til å drive sitt oppdrett i samsvar med NKKs regelverk for å bevare rasen, dens sunnhet og egenskaper. Oppdrettere skal holde seg orientert om rasens utvikling og tilstand i forhold til forekomst av arvelige lidelser.

For å bevare og fortrinnsvis øke det genetiske mangfoldet i rasen, bør matadoravl og tett innavl unngås. NKKs grunnleggende anbefaling er at en hund ikke bør ha flere avkom enn tilsvarende 5 % av antall registrerte hunder i rasepopulasjonen i en femårsperiode. Hos tallmessig store raser anbefales det at grensen settes lavere enn 5 %, helst ned mot 2 %. For whippet anbefaler NWK 3,5 %.

NKK anbefaler at innavlsgraden for et kull er under 6,25 %, og anbefaler at den gjennomsnittlige innavlsgraden for rasen over tid er under 2,5 % basert på komplette 5 generasjoners stamtavler i DogWeb.

En tisper som ikke har evnen til å føde naturlig, pga. anatomi eller arvelig primær inert (manglende veer), bør utelukkes fra videre avl. Planlagte keisersnitt skal ikke foretas. Dersom oppdretter antar at tisper ikke vil være i stand til å føde naturlig skal hun ikke pares. En tisper som har hatt to keisersnitt skal ikke pares igjen.

En tisper som ikke har evnen til å ta seg av sine nyfødte valper, pga. mentale forstyrrelser eller arvelig manglende melkeproduksjon, bør utelukkes fra videre avl.

Alle hunder som brukes i avl skal være klinisk frisk, fysisk og psykisk sunne og ha et rasetypisk temperament. Individuer som lider av, eller beviselig er bærere av alvorlige arvelige sykdommer eller defekter, skal ikke benyttes i avl. Hunder som viser nervøsitet, overdrevet stress eller unødig aggresjon, skal ikke benyttes i avl.

Kombinasjoner av foreldredyr som har gitt avkom med alvorlig og antatt arvelig sykdom skal ikke gjentas. Hunder som har nære slektninger med alvorlig og antatt arvelig sykdom, bør ikke pares med en partner som har tilfeller av samme sykdom i sin nære familie.

En hund som trenger spesialfôr eller medisiner for å fungere, er ikke å regne som klinisk frisk. Hunder som plages av allergier, kroniske betennelser, hudlidelser osv. skal ikke gå videre i avl. Avlshunder skal også tåle hundemat med "normale" ingredienser.

Styret & Avlsutvalget